NORAKSTS
Lieta Nr.420395112
(A3951-12/1)

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 30.augustā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Freimane,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *M.J.* un *Z.B.* (turpmāk – pieteicēji) pieteikuma par Valsts meža dienesta (turpmāk tekstā – VMD) 2012.gada 14.februāra lēmuma Nr.1-20/98 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2011.gada 23.februārī VMD Rīgas reģionālās virsmežniecības Limbažu mežniecības mežzinis izsniedza pieteicējiem ciršanas apliecinājumu koku ciršanai saimniecības *„/Nosaukums/”* mežā */kvartāls/* 5. un 9.nogabalā.

2011.gada 1.novembrī VMD Rīgas reģionālās virsmežniecības Limbažu mežniecības mežziņa pienākumu izpildītāja pieņēma lēmumu Nr.3-11/735 par 2011.gada 23.februāra ciršanas apliecinājuma Nr.825676 atcelšanu.

[2] Ar VMD Rīgas reģionālās virsmežniecības 2011.gada 21.decembra lēmumu Nr.1-10/1909 nolemts atstāt negrozītu Limbažu mežniecības 2011.gada 01.novembra lēmumu Nr.3-11/735.

[3] Savukārt ar VMD ģenerāldirektora 2012.gada 14.februāra lēmumu Nr.1-20/98 (turpmāk arī – Lēmums) nolemts atstāt negrozītu VMD Rīgas reģionālās virsmežniecības 2012.gada 21.decembra lēmumu Nr.1-10/1909, norādot turpmāk minētos argumentus.

[3.1] 2011.gada 25.janvārī tika pieņemti un 2011.gada 11.februārī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.82 „Grozījumi Ministru kabineta 1999.gada 15.jūnija noteikumos Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem””, kuros tika veikts papildinājums, iekļaujot dabas liegumu *„/Nosaukums 2/”* šajos noteikumos kā patstāvīgu dabas liegumu (iepriekš tas bija iekļauts */rezervāts/* dabas lieguma zonā). Ar šiem noteikumiem lieguma robežas tika paplašinātas, iekļaujot tajā arī pieteicēju īpašumu *„/Nosaukums/”*. Tādējādi 2011.gada 23.februāra ciršanas apliecinājuma izsniegšanas brīdī bija spēkā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.82 noteiktās dabas lieguma *„/Nosaukums 2/”* ārējās robežas, iekļaujot lieguma teritorijā arī pieteicējiem piederošā īpašuma

„/Nosaukums/” meža */kvartāls/* 1., 2., 4.1., 5., 6.1., 8.1., 9., 10., 18.1., 19., 20., 21., 22.nogabalu. Ņemot vērā, ka dabas liegumam *„/Nosaukums 2/”* nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi, uz šo teritoriju attiecas Ministru kabineta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, kuru 18.2.apakšpunkts nosaka, ka dabas liegumos ietilpstošajās meža zemēs aizliegts cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē. Līdz ar to pieteicējiem izsniegtais ciršanas apliecinājums ir uzskatāms par labvēlīgu, bet prettiesisku administratīvo aktu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 86.panta otrās daļas 1.punktu adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja adresāts vēl nav izmantojis savas tiesības, kuras šis administratīvais akts apstiprina vai piešķir. Ņemot vērā Limbažu mežniecības mežsarga 2011.gada 13.decembrī konstatēto, īpašuma *„/Nosaukums/” /kvartāls/* 5. un 9.nogabalā mežistrāde vēl nebija veikta. Secināms, ka pieteicēji vēl nebija izmantojuši savas tiesības, kas bija piešķirtas ar izsniegto koku ciršanas apliecinājumu.

Turklāt APL 86.panta otrās daļas 3.punkts nosaka, ka adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses. Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 115.pantu valsts pienākums ir aizsargāt sabiedrības intereses un tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, ko var nodrošināt, piemērojot vides tiesību instrumentu, ar kuru var tikt ierobežotas īpašuma tiesības. Īpaši aizsargājamu dabas teritoriju veidošana ir atzīstama par leģitīmu mērķi, lai ierobežotu zemes īpašnieka tiesību uz īpašumu un netraucētu tā lietošanu. Vides saglabāšana un uzlabošana ir konstitucionāli noteikts valsts pienākums sabiedrības interesēs.

[3.2] Tas, ka iestāde ir pieņēmusi lēmumu vai devusi solījumu personai, nenozīmē automātisku radušās paļāvības aizsardzību. Tiesu praksē ir atzīts, ka, ja piepildās kāds no APL 86.panta otrajā daļā noteiktajiem gadījumiem, kas pieļauj adresātam labvēlīga prettiesiska administratīvā akta atcelšanu, personas paļāvība uz iestādes prettiesisko administratīvo aktu nav aizsargājama.

[3.3] Argumentam, ka koku ciršanas apliecinājums tika pamatoti izsniegts saskaņā ar tiesisko kārtību, kāda bija spēkā administratīvās lietas ierosināšanas dienā, nevar piekrist, jo administratīvais akts tiek pieņemts, pamatojoties uz tā pieņemšanas brīdī spēkā esošiem normatīvajiem aktiem. Saskaņā ar APL 64.panta pirmo daļu, kā arī Meža likuma 39.panta ceturto daļu (redakcijā, kas bija spēkā 2011.gada februārī) lēmumu par administratīvā akta izsniegšanu iestāde pieņem mēneša laikā no iesnieguma (pieteikuma) saņemšanas dienas. Uz pieteicēju 2011.gada 1.februāra iesnieguma pamata lēmums par apliecinājuma izsniegšanu koku ciršanai pieteicēju īpašumā *„/Nosaukums/”* 5. un 9.nogabalā tika izsniegts 2011.gada 23.februārī, kad jau bija stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.82, tādējādi tas nav atzīstams par tiesisku administratīvu aktu.

[4] 2012.gada 26.martā tiesā saņemts pieteicēju pieteikums par VMD 2012.gada 14.februāra lēmuma Nr.1-20/98 atcelšanu. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie iebildumi.

[4.1] Saskaņā ar APL 10.pantu privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas.

Ievērojot tiesiskās paļāvības principu, valsts iestādēm jābūt konsekventām savā darbībā attiecībā uz to izdotajiem administratīvajiem aktiem, jāievēro tiesiskā paļāvība, kas personām varētu rasties uz konkrētā administratīvā akta pamata. Tiesiskās paļāvības principa darbībā nozīme ir arī tam, vai personas paļaušanās uz administratīvo aktu vai tiesību normu ir likumīga, pamatota un saprātīga, kā arī vai tiesiskais regulējums pēc savas būtības ir pietiekami noteikts un nemainīgs, lai tam varētu uzticēties. Būtiski ir tas, ka tiesiskās paļāvības princips aizsargā privātpersonas reiz iegūtās tiesības, t.i., persona var paļauties uz to, ka tiesības, kas iegūtas saskaņā ar spēkā esošu tiesību aktu, noteiktajā laika periodā tiks saglabātas un reāli īstenotas.

[4.2] Ciršanas apliecinājums tika izsniegts, pamatojoties uz 2011.gada 1.februāra iesniegumu. Līdz ar to iesnieguma pieņemšanas brīdī nebija spēkā jaunie Ministru kabineta noteikumi Nr.82 par dabas liegumu *„/Nosaukums 2/”*, tātad ciršanas apliecinājums tika izsniegts pamatoti, saskaņā ar tiesisko kārtību, kāda bija spēkā iesnieguma pieņemšanas dienā. Ņemot vērā minēto, VMD nebija tiesiska pamata atcelt ciršanas apliecinājumu, nodarot pieteicējiem zaudējumus.

[5] VMD paskaidrojumā tiesai pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem un papildus paskaidrojot, ka Dabas aizsardzības pārvalde pieteicējus jau 2010.gada februārī informēja par plānotajām dabas lieguma *„/Nosaukums 2/”* robežu maiņām, ar kurām bija paredzēts zemes īpašumu *„/Nosaukums/”* iekļaut dabas lieguma *„/Nosaukums 2/”* teritorijā. Tādējādi pieteicēji bija brīdināti par paredzamajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem viņu īpašumā *„/Nosaukums/”*.

[6] Pieteikumā tiesai pieteicēji izsaka lūgumu izskatīt lietu rakstveida procesā (lietas 6.lapa).

APL 114.panta daļa paredz, ka, ja lietā esošie dokumenti ir pietiekami un tam rakstveidā piekritis pieteicējs, tiesa var izspriest lietu bez tiesas sēdes (rakstveida procesā).

Ievērojot minēto un izvērtējot lietā esošos dokumentus, tiesa atzīst, ka lieta var tikt izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudot lietas apstākļus un izvērtējot lietas dalībnieku rakstveidā izteiktos viedokļus, tiesa secina, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[8] Ar pārsūdzēto Lēmumu VMD ir atcēlis iepriekš izdoto labvēlīgo administratīvo aktu (pieteicējiem izsniegto koku ciršanas apliecinājumu), uzskatīdams, ka minētais apliecinājums ir izsniegts prettiesiski.

Tādējādi lietā ir noskaidrojams, vai sākotnēji izsniegtais koku ciršanas apliecinājums bija prettiesisks, kā arī vai iestādei bija pamats to atcelt.

[9] Pieteicējiem labvēlīgais administratīvais akts – apliecinājums Nr.825676 koku ciršanai galvenajā cirtē saimniecības *„/Nosaukums/”* meža */kvartāls/* 5. un 9.nogabalā – ir izsniegts 2011.gada 23.februārī.

Savukārt 2011.gada 11.februārī ir stājušies spēkā Ministru kabineta 2011.gada 25.janvāra noteikumi Nr.82 „Grozījumi Ministru kabineta 1999.gada 15.jūnija noteikumos Nr.212 „Noteikumi par dabas liegumiem””, ar kuriem papildināti grozītie noteikumi, iekļaujot tajos dabas liegumu *„/Nosaukums 2/”* (grozījumu 4.punkts).

Tiesa konstatē, ka lietā nav apstrīdēts, ka pieteicēju saimniecības *„/Nosaukums/”* meža */kvartāls/* nogabali, kuros 2011.gada 23.februārī tika atļauta koku ciršana, atrodas minētā dabas lieguma teritorijā.

Tikmēr Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 18.2.punkts paredz, ka dabas lieguma meža zemēs aizliegts cirst kokus galvenajā cirtē un rekonstruktīvajā cirtē.

Līdz ar to secināms, ka koku ciršanas apliecinājums Nr.825676, ar kuru atļauts cirst kokus galvenajā cirtē, faktiski atļāva darbību, kas bija pretēja tobrīd spēkā esošo normatīvo tiesību aktu regulējumam.

[10] Pieteicēji izvirza argumentu, ka pieteikums koku ciršanas apliecinājuma saņemšanai tika iesniegts 2011.gada 1.februārī, kad grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr.82 vēl nebija spēkā, un tādēļ pieteicēji uzskata, ka ciršanas apliecinājums izsniegts saskaņā ar tiesisko kārtību, kāda bija spēkā iesnieguma pieņemšanas dienā.

Tiesa norāda, ka iestādes pienākums ir rīkoties saskaņā ar spēkā esošo tiesību normu regulējumu. Tā kā lēmums par ciršanas apliecinājuma izsniegšanu tika pieņemts 2011.gada 23.februārī, iestādei bija saistošas tās tiesību normas, kuras bija spēkā administratīvā akta izdošanas brīdī.

Arī tiesu praksē ir atzīts, ka, lemjot par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, parasti ir jāvērtē spēkā esošā tiesību norma (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 8.novembra spriedumu lietā Nr.SKA-431/2007, 14.punktu*).

Kā iepriekš noskaidrots, 2011.gada 23.februārī spēkā esošās tiesību normas aizliedza dabas liegumos cirst kokus galvenajā cirtē. Līdz ar to

2011.gada 23.februāra koku ciršanas apliecinājums Nr.825676 ir atzīstams par prettiesisku labvēlīgu administratīvo aktu.

[11] APL 86.panta otrās daļas 1.punkts paredz, ka adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja adresāts vēl nav izmantojis savas tiesības, kuras šis administratīvais akts apstiprina vai piešķir.

Pieteicēji lietā nav apstrīdējuši atbildētāja faktisko apstākļu konstatējumu (Limbažu mežniecības mežsarga konstatēto 2011.gada 13.decembrī), ka īpašuma *,,/Nosaukums/'' /kvartāls/* 5. un 9.nogabalā mežizstrāde vēl nav veikta.

Savukārt APL 86.panta otrās daļas 3.punkts paredz, ka adresātam labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja administratīvā akta palikšana spēkā skar būtiskas sabiedrības intereses.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 115.pantu valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu. Kā pamatoti norāda atbildētājs pārsūdzētajā Lēmumā, bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, nodrošinot īpaši aizsargājamo sugu un biotopu aizsardzību ar īpaši aizsargājamu dabas teritoriju veidošanu, atzīstama par leģitīmu mērķi tiesību uz īpašumu ierobežošanai. Kā arī atbildētājs pamatoti secina, ka vides saglabāšana ir konstitucionāli noteikts valsts pienākums sabiedrības interesēs.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka lietā pastāvēja APL noteiktie priekšnoteikumi prettiesiskā labvēlīgā administratīvā akta atcelšanai.

[12] Pieteicēji atsaucas uz tiesiskās paļāvības principu, citējot APL 10.pantu, kurā noteikts, ka privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa, un ka iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas. Pieteicēji arī uzsver, ka persona var paļauties uz to, ka tiesības, kas iegūtas saskaņā ar spēkā esošu tiesību aktu, noteiktajā laika periodā tiks saglabātas un reāli īstenotas.

Atbilstoši tiesu praksei, lai noskaidrotu, vai tiesiskā paļāvība ir vai nav jāņem vērā, jāatbild uz trīs jautājumiem: 1) vai bija kaut kas, uz ko varēja paļauties (skaidrs iestādes izteikums), 2) vai attiecīgā persona tiešām uz to paļāvās, 3) vai attiecīgā personas paļāvība ir aizsardzības vērta (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 7.jūnija spriedumu lietā Nr. SKA-238/2007, 13.1.punktu*).

Neapstrīdot, ka ciršanas apliecinājuma izsniegšana bija skaidrs iestādes izteikums un ka pieteicējiem varēja rasties pārliecība, ka šis apliecinājums ir izsniegts atbilstoši noteiktajai tiesiskajai kārtībai, tiesa vienlaikus uzskata, ka pieteicēju tiesiskā paļāvība šajā gadījumā nav aizsardzības vērta.

Pirmkārt, pieteicēji nepamatoti atsaucas uz to, ka iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas. Minētais princips nozīmē to, ka iestādes kļūda nedrīkst pasliktināt privātpersonas stāvokli. Taču šajā gadījumā iestādes kļūda noveda

pie pieteicējiem sākotnēji labvēlīgā lēmuma. Savukārt pārsūdzētais Lēmums, ar kuru pieteicēju stāvoklis tika faktiski pasliktināts salīdzinājumā ar sākotnēji labvēlīgo lietas iznākumu, nav atzīstams par iestādes kļūdu, bet, tieši otrādi, par kļūdas novēršanu. Šajā gadījumā faktiski ir atjaunots iepriekšējais stāvoklis, tātad iestādes kļūda nav pasliktinājusi pieteicēju stāvokli un nav radījusi viņiem nelabvēlīgas sekas.

Otrkārt, pieteicēji nepamatoti atsaucas uz paļāvību, ka tiesības, kas iegūtas saskaņā ar spēkā esošu tiesību aktu, noteiktajā laika periodā tiks saglabātas. Tiesa uzsver, ka ciršanas tiesības šajā lietā netika iegūtas saskaņā ar spēkā esošu tiesību aktu, bet gan pretēji tajā noteiktajam, līdz ar to nepastāvēja arī nekāds noteikts laika periods, kurā šīs pieteicēju tiesības atbilstu spēkā esošam normatīvam aktam un kurā tās attiecīgi būtu saglabājamas.

No lietas materiāliem arī neizriet nekādi sevišķi apstākļi (pieteicēji tādus nenorāda), kuru dēļ pieteicēju paļāvība būtu aizsardzības vērta. Tieši otrādi, lietā atrodas pieteicējiem adresēta Dabas aizsardzības pārvaldes */rezervāts/* administrācijas 2010.gada 18.februāra vēstule, kurā minēts, ka Vides ministrijā ir saņemti ierosinājumi dabas lieguma *„/Nosaukums 2/”* robežu izmaiņām un ka saskaņā ar minētajiem ierosinājumiem ir paredzēts pieteicēju zemes īpašumu *„/Nosaukums/”* iekļaut dabas lieguma *„/Nosaukums 2/”* teritorijā. Tas nozīmē, ka pieteicēji jau iepriekš ir tikuši informēti, ka viņu tiesības sava īpašuma izmantošanā var tikt ierobežotas, līdz ar to viņiem bija jārēķinās ar šādu iespēju. Tādējādi, atceļot prettiesiski izsniegto koku ciršanas apliecinājumu, pieteicēju tiesiskā paļāvība nav tikusi pārkāpta.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, tiesa

nosprieda:

noraidīt *M.J.* un *Z.B.* pieteikumu par Valsts meža dienesta 2012.gada 14.februāra lēmuma Nr.1-20/98 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese (*paraksts*) I.Freimane

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese I.Freimane
Rīgā, 2012.gada 30.augustā